

LA VEU

DE CATALUNYA

SETMANARI POPULAR

¶dro aris et focis.

ANY IV.-1894

LA CATALANA

IMPREMPTA DE JAUME PUIGVENTÓS * DORMITORI DE SANT FRANCESCH, 5
BARCELONA

T A U L A

	Pàgines.		Pàgines.
A		B	
A. B. T. La Campana de Osca. (Estracte dels romancers castellans).	113	—Lo Regionalisme en la Premsa: 9, 20, 33, 45, 59, 71, 82, 95, 106, 117, 131, 142, 155, 165, 179, 189, 201, 229, 242, 235*, 246, 259, 269, 280, 295, 305, 317, 330, 342, 354, 364, 378, 390, 403, 413, 427, 436, 449, 461, 472, 484, 496, 509, 523, 534, 551, 561, 574, 586, 599, y 606.	176
—Cobles de Romeu Lull (Fragment inèdit del <i>Jardinet de Orats</i>).	229* (1)	—Esposició al Sr. Ministre de Foment.	176
<i>Aliberch y Tort</i> (Joan). Llevor que florirà.	185	—Veredict del Jurat de qualificació en la Exposició general de Belles Arts.	289
<i>Alsina y Pujol</i> (Alfons). Les tres tires de la pell de la esquena. (Rondalla popular).	89	—Inaugural del curs en l'Ateneu Barcelonès.	560
<i>Amer</i> (Miquel V.). La Resurrecció.	136	—Dietari del Principat: 10, 21, 34, 46, 60, 71, 83, 95, 106, 118, 132, 143, 155, 167, 179, 190, 202, 230, 242, 235*, 246, 259, 270, 283, 295, 307, 319, 331, 344, 356, 367, 379, 391, 404, 415, 428, 439, 451, 463, 475, 486, 498, 512, 524, 536, 552, 563, 576, 588, 600 y 607.	
<i>Amer y Peña</i> (Josefa). Redempció.	129	<i>Anzizu</i> (Sor Eulalia). Coronaberis.	102
—Nadal. (Cansó de breçol).	593	A. V. Tres conceptes notables.	
<i>André</i> (Marius). Lo bon pastoret.	516		
—La llegenda de Santa Agna.	591		
<i>Anónim</i> . Les grans mercès del Bisbe Morgades.	15		
—Descripció de la capa pluvial destinable al Excm. é Ilm. Sr. Bisbe de Vich, Dr. D. Joseph Morgades y Gili.	59		
—L' Evangeli en lo Teatre.	75		
—La mort de Jesús (Estracte del cant X de <i>La Messiada</i> de Klopstock).	123		
—La selvatjada de Valencia.	171		
—La Doctrina.	226		
—Corona poètica á Nostra Senyora Santa Maria de Ripoll.	294		
—Congrés Catòlic Nacional de Tarragona.	368		
—Congrés Catòlic de Tarragona.	487 y 499		
—Consistori dels Jochs Florals de Barcelona. Convocatoria pera 'ls del present any 1894.	55		
—Consistori dels Jochs Florals de Barcelona. Cartell extraordinari.	94		
—Consistori dels Jochs Florals de Barcelona. Composicions rebudes.	155 y 166		
—A llavor dels Jochs Florals.	209		
—Los Baschs y Glandstone.	83		
—Nabarra.	87		
—Honor ben merescut.	160		
—Bases pera la tributació de Catalunya segons los principis regionalistes.	239		
—Sobre ortografia.	228*		
—L' apostolat d' un poeta.	299		
—Lo monument á Roumanille.	377		
—En Pons y Gallarza.	402		
—L' Arnavielle.	413		
—Los porta-escopetes del Sometent.	403		
—Sobre l' assumpte dels porta-escopetes.	425		
—Sobre les oposicions dels mestres d' escola.	432		
—Llibres rebuts.	36, 108 y 244		
—Ateneu Tarrassench. Segon certámen literari.	189 y 244		
—Certámen literari de Valls. Veredict del Jurat.	281		
—Tercer certámen literari en la ciutat de Manresa. Cartell.	304		
—Fomento Martinense. Primer certámen científich-literari. Cartell.	460		
—Moviment regionalista: 8, 16, 29, 42, 53, 68, 77, 91, 102, 114, 130, 139, 152, 163, 175, 187, 199, 226, 241, 231*, 241*, 255, 464, 278, 292, 301, 314, 325, 338, 349, 362, 376, 387, 399, 411, 422, 433, 446, 459, 470, 481, 494, 507, 520, 531, 547, 557, 571, 583, 598 y 604.			

(1) Una errada en la numeració de les planes soferta en lo número 21, fa que sien duplicades les compreses entre la 225 y la 244. Al objecte de salvar en lo possible aquest erro, assenyalám en la present taula ab un asterisc los números corresponents á les planes equivocades.

F	
F. Llibres rebuts.	48
—Teatre Catalá.	94
—Revista dramática.	165
<i>Fastenrath</i> (Joan). La Festa catalana.	214
<i>Fargas y Adam</i> (Bernat). Llevor que florirà.	185

	Pàgines.
<i>Font y Martínez (Joaquim)</i> . Lo batall, la campana y lo campaner.	114
<i>Font y Sagué (N)</i> . Llibres rebuts.	12 y 24
—Regionalisme.	56, 69, 79, 92, 104, 115, 141, 164, 178, 188, 244*, 269, 281, 306, 318, 330, 343, 355, 365, 391, 414, 436, 450, 462, 472, 485, 497, 510, 535, 561, 574 y 586.
<i>Franar</i> . En Jan sense por. (Rondalla popular provençal per R. Montaut).	44
—Lo lli de la Ave-Maria. (Narració en provençal per Marius André).	238
—N' Anfós Daudet. (Narració en provençal per Batisto Bonnet).	229
—Coscs de gats (Relació en provençal per Pauli Guisols).	263
—Les merles d' Uzès. (Traduït del provençal).	277
—Lo sarró. (Narració de Trezenik y Willy).	290
—La Ruxqueta. (Narració en provençal per Roumanille).	312
—La felicitat d' aquest mon. (<i>Lou Cascarelet</i>).	324
—Los ignocents.	337
—La llantia d' or. (Llegenda de la Italia meridional).	361
—Lo gat que feya llum. (Narració en provençal de Roumanille).	445
—Les quatre preguntes. (Narració en provençal de Roumanille).	456
—Lo mal hostaler. (Narració en provençal per Roumanille).	469
—Lo bover, lo pastor y 'l seu amo. (Narració en provençal per <i>Lou Cascarelet</i>).	480
—Compte d' advocat.	503
—Lo bon pastoret. (Rondalla provençal per Marius André).	516
—L'emperador gloriós. (Narració en provençal per <i>Lou Cascarelet</i>).	530
—Colometa. (Rondalla escrita en provençal per Joseph Roumanille).	568
—L'ou de Somera. (Rondalla en provençal per Joseph Roumanille).	580
—La llegenda de Santa Agna. (Narració escrita en provençal per Marius André).	591
—Les calses noves. (Quènto provençal per Roumanille).	603
—Lo texidor y la Verge. (Llegenda en provençal per G. de M.).	604
<i>Franquet y Serra (Joseph)</i> . A la Santíssima Verge ab motiu de la romeria al Santuari «Lourdes català».	239

G

<i>Garriga, Pere (Angel)</i> . En la benedicció de la Creu de Matagalls.	421
—A Vilafranca.	444
<i>Genís y Aguilar (Marti)</i> . Sant Miquel dels Sants.	311
<i>Gili y Güell (Antonia)</i> . Després de la comunió.	324
<i>Girbau y Castelló (F. de P)</i> . La ànima de Jesús.	9
—La obra de la Redempció.	126
—La ànima.	161
—Jesús y la ànima.	275
—Al amantíssim Cor de Jesús.	314
<i>Gras (Felix)</i> . Los Jochs Florals.	212
<i>Cuasch (Manel)</i> . Lo Regionalisme á Balaguer.	232

H

<i>Huguet y Campanyá Pere</i> . A mon volgut amich Antoni de P. Aleu en la mort de la sua mare.	398
---	-----

J

<i>J. B.</i> Les festes felibrenques.	390
<i>J. B. M.</i> Llibres rebuts.	48 y 120
<i>J. C. y R.</i> Notes artistiques.	80, 172, 493, 518 y 594

—Segona Exposició general de Belles Arts.	184, 195, 245*, 254, 267, 282 y 287.
<i>J. G. L' Hivern</i>	65
<i>J. M. B.</i> Lo meeting de Parels de Vallés.	353
<i>J. W. L.</i> Lo Renaxement. Les institucions polítiques modernes son un desengany pera la societat.	67
—Lo Renaxement. Naturalesa del Regionalisme y origen del Poder.	99

LL

<i>Llebat (J)</i> . Lo maset. (Rondalla popular provençal).	375
<i>Ll. M. S.</i> Llibres rebuts.	204

M

<i>Marsans (Lluís)</i> . Los Gremis Agrícols de Catalunya.	64
—Lluís Kossuth.	148
—Lo timbal del Sometent d' Igualada.	359
—A la Comissió organitzadora del Sometent armat de Catalunya.	372
—La desnaturalisació del sometent.	504
—Lo General del cavall blanc. (Tradició igualadina).	397
—Consagració del Ilm. Dr. D. Anton Estalella, bisbe de Teruel.	419
—Lo mal pitjor.	406
<i>Masfern (Ramón)</i> . Lo primer de Maig.	229
<i>Masriera S. J. (Arthur)</i> . Fulles de viatge escrites en lo santuari de la «Verge del Miracle» del Castell d' Agres.	557, 569, 582, 597 y 601
<i>Mas y Fonet (Claudi)</i> . A mon estimadíssim amich En Pere Bolet.	16
<i>Matheu (Francesch)</i> . Cansó.	433
<i>M. C.</i> La festa dels Jochs Florals.	225
<i>Mistral (Frederich)</i> . Recort dels Jochs Florals de 1868.	211
—Discurs pronunciat devant del monument á Roumanille.	396
<i>Moncerdá de Maciá (Dolors)</i> . La quinta espasa de Maria.	127
<i>Morató y Grau (Joseph)</i> . La Ninuretus. (Rondalla).	19
—Abans d' anar á missa.	53
—Primavera.	150
—Un passeig aprofitat.	171
—Festa.	493
<i>M. T. A.</i> La festa modernista á Sitges.	522
<i>Muntanyola (Pere)</i> . Tots-Sants. (Comedia en un acte).	518

N

<i>N. F.</i> En Salvador Bové y Salvador.	217
<i>Novellas de Molins (J)</i> . A la memoria de mon estimat amich Eduart Puig y Sabaté.	42
—(De François Coppée).	52
—A la memoria de R. Castelló.	225
<i>N. V. C.</i> Trasllat á En Valentí Almirall.	348

O

<i>Olivet y Miquel (Joaquim)</i> . Vesprada de tardor.	33
<i>Omar y Barrera (Claudi)</i> . Escelencies del centralisme.	27
—En la primera comunió de la nena Carmeta Calbeló y Córdoba.	175
—Lo canonge Collell.	214
—Alegoria.	374
—Llibres rebuts: 368, 380, 392, 416, 428, 440, 452, 464, 476, 488, 500, 524, 564, 588 y 608.	

P

	Pàgines.
<i>Pascual (Emili)</i> . La Roca Grillera.	483
<i>Peña de Amer (Victoria)</i> . Jesús.	425
—Al nen Francisco de Paula Manéu y Massana en lo día de sa primera comunió.	497
<i>Pepratx (Justi)</i> . Innés de Llar ó la conspiració de Vilafranca, 1674. Assaig històrich.	239* y 252
—Traducció al catalá. Coples de Lluís de Camòens á laor d' una cautiva indiana, nomenada Bárbara de qui estava enamorat.	556
<i>Petit (G)</i> . Regionalisme en la Scandinavia.	358
—Als senyors congressistes de Tarragona.	509
<i>P. F. V</i> Bibliografia.	465
<i>Picó y Campamar (Ramón)</i> . Garraf. (Fragment del segon acte).	505
<i>Planas y Font (Claudi)</i> . Epilech.	301
<i>Pons y Gallarza (Joseph Lluís)</i> . La llar.	410

R

<i>Redacció (La)</i> . Als nostres lectors.	4
—Declaració sobre 'l sistema ortogràfic que d' aquí endavant usará LA VEU DE CATALUNYA.	223
—Aniversari.	513
—Als nostres abonats.	600
<i>Riera y Bertrán (Joaquim)</i> . Cap d' any.	5
—Vayreda.	543
<i>Rivera y Cuadrench (J)</i> . Les bodes d' or de Mossen Francisco Rodó y Sala.	529
<i>Rocamora (Manel)</i> . Somni d' infant.	264
<i>Roig de Corella (Joan)</i> . Suma de la Passió del Senyor. (Fragment del Capítol X del quart llibre del Cartoxá).	427
<i>Roumanille (Joseph)</i> . L' home just.	421
<i>Rusiñol (Santiago)</i> . Recorts.	541

S

<i>Safont (P)</i> Lo dinar dels morts.	7
—Lo repte del comte l' Arnau.	66
—La filla d' Amand. (Tradició ribatana).	76
—La festa major y la tornaboda de Ribas.	101
—Impresions de Núria.	111
—La Cerdanya espanyola, I.	137
—En la Cerdanya. La vila de Tajó.	195
— — La vila de Tartera.	276
— — Saltégal.	277
— — Lo Estany-mal.	555
<i>Sanmartin y Aguirre (J. F.)</i> Any nou.	604
<i>Sans y Anglas (Ramón)</i> . Llavor que florirá.	185
<i>Segura Pvre. (Joan)</i> . Vinguda del Papa Lleó XIII á Espanya.	51
<i>Serra y Valls (Joseph M.)</i> . Esperança.	422
<i>Soler (Jph.)</i> Joan Maragall.	215

T

<i>Thos y Codina (Terenci)</i> . Les sardanes.	408, 479 y 518
--	----------------

U

<i>Ubachy Vinyeta (Fancesch)</i> . La batalla de Lepant	457
—Deutes mal pagats.	502
—Del concepte de la Patria catalana en lo Regionalisme.	515 y 527

V

<i>V. Lo Regionalisme en lo Foment del Treball Nacional.</i>	89
—Llibres rebuts.	119, 120, 144 y 272

Pàgines.

—En Jaume Ramon y Vidales.	216
<i>Valldaura (Agna de)</i> . Malcús.	429
<i>Valls, Pvre. (Lluís Maria de)</i> . A Carmeta Calbetó y Córdoba en sa primera comunió.	475
<i>Valls y Pomés (Jaume)</i> . Llavor que florirá.	485
<i>Vayreda (Joaquim)</i> . Un brindis.	543
—La carrera del artista.	544
<i>Vayreda (Marián)</i> . La mort d' En Joaquim Vayreda.	539
<i>V. C.</i> Llibres rebuts.	320
<i>Verax</i> . Llibres rebuts.	23
<i>Verdaguer Pvre. (Jacinto)</i> . Pensaments.	423
—Goigs de Santa Maria de Ripoll.	336
—Goigs del Cor de Maria.	349
—Santa Maria de Ripoll. (Traducció de una poesia escrita en llengua de Bohemia, per lo P. Fra Segimón Bouska).	361
—Goigs del Beato Diego de Cadiz, missionista apostòlich caputxi.	579
<i>Verdaguer Callis (N)</i> . Crònica.	2
—Als proteccionistes.	15
—La fé dels regionalistes.	26
—Lo dret catalá y l' article 42 del Códich civil.	38, 50 y 62
—Visca Navarra!	74
—Lo Catalanisme y la administració de Justicia.	187
—Un aplauso als catalanistes de Girona.	98
—Los pubillers.	410
—La Creu.	422
—Gloria á Navarra.	435
—Sobre la miseria.	446
—L' apat Meeting de Tarrassa.	458
—Goig sense alegria.	470
—Bona campanya.	483
—Les dues Espanyes.	494
—La tercera Assamblea Catalanista.	234
—Uniformisme y particularisme.	250
—¿Que 'n farém del Parlamentarisme?	275
—La mort d' En Carnot.	286
—Lo diable hi balla.	298
—La patria petita d' En Renau.	310
—La contra-marxa dels federals.	322
—Ensenyances.	334
—La por del Regionalisme.	346
—La esmena.	370
—Lo Patriotisme.	382 y 394
—Discurs de Gracies llegit en la festa del Certamen literari celebrat á Valls lo dia 25 de juny.	384
—Un altre vot.	418
—Patriotisme á la moderna.	430
—Les reformes de la segona ensenyança y 'ls pares de familia.	442
—La resurrecció de Polonia.	454
—La causa regionalista á França.	466
—Més sobre la causa regionalista á França.	478
—Les eleccions de Bélgica y 'l Regionalisme.	491
—L' Estat espanyol y la ciutat de Barcelona.	527
—La administració de justicia á Catalunya.	554
—La fórmula del Alcalde.	566
—Befa insufrible.	578
—Les bones santes festes.	590

X

<i>X. Sentiment catalá.</i>	88
—Festes catalanistes á Sabadell.	150
—Llibres rebuts.	204

ANY IV.

Barcelona 7 de Janer de 1894.

NÚM. 1.

AVÍS D' ADMINISTRACIÓ

Pregám á tots los qui reban lo present número y no vulgan ésser considerats com á subscriptors durant lo present any 1894, tingan la amabilitat de retornar dit número á aquesta administració.

ALS NOSTRES LECTORS

Ab lo nombre present entra LA VEU DE CATALUNYA en l' any quart de sa existencia.

Al empéndrel, nos cal, la primera cosa, manifestar nostre agraïment als bons amichs, subscriptors, lectors y afavoridors de tota mena que nos han ajudat benévolament á dur fins ahont som la càrrega, suau, si mirám al sant ideal per qui la duhém, pesadíssima, tenint en compte la flaquadat de nostras espatllas. Mentre 'ls aymadors de la Patria catalana sostingan nostra debilitat, no desdirém, puix del nostre pas sobre la terra no 'n desitjám altra llaor que la d' haverhi sembrat l' amor al Deu de la nostra Fé y 'l respecte á la Patria del nostre cor.

L' any nou, amich lector, l' empreném ab

major coratge. Dos bons companys acuden desde 'l primer moment á donarnos un adjutori que agraïrán los devots de nostre humil setmanari. En Ramon N. Comas ha tinhut la bondat d' escriure, exclusivament pera LA VEU DE CATALUNYA unas efemérides que diariament parlarán als nostres bons patricis de las glorias de la terra. Coneguda com es la competencia del senyor Comas, guanyador de premis y de aplausos dels mes inteligents en los principals Certámens de Catalunya, no es dificil comprendre la importancia del treball ab que honra nostra publicació. Y si no altra, n' hi ha prou per judicarne ab la mostra que vá en lo nombre present, en que hem posat las efemérides corresponents á duas setmanas, á fi de que en los nombres successius pugua 'l lector trobar las de la setmana próxima á la publicació del nombre.

Per altre cantó, un altre distingit escriptor, lo jove Norbert Font y Sagué, 'ns ha afavorit també ab un treball sobre 'l Regionalisme, quinas primicias, donadas á conexer en alguns colegas, han sigut dignament celebradas. LA VEU DE CATALUNYA tindrà 'l pler de publicar integro tan interessant estudi.

També las condicions tipogràficas resultarán milloradas, gracias als esforços é inteligencia de nostre editor Sr. Puigventós, qui des de ara queda interessat en la empresa de nostre setma-

nari, encarregantse, ademés, de tot lo referent á la Administració.

Per nostra part no perdonám sacrificis; ajúdenos nostres amichs, y contribuinthi tots portarém cada día un pas més endavant nostra noble empresa de batallar per Deu y per la Patria.

LA REDACCIÓ.

CRÓNICA

Lo Bisbe Morgades no se'n va.—Desaparició de *La España Regional*.—Solucions al problema social.

Ja ho podém dir ab tota la boca: Lo senyor Bisbe de Vich, no va á Burgos. Gracias á Deu!

Com una bomba caygué la primera noticia del nomenament, sembrant en nostra terra 'l disgust y 'l temor. Mentres ha durat la incertitut, los molts treballs que s' han fet y las nombrosíssimas demostracions de que l' eminent prelat ha sigut objecte, han posat de manifest que la por de que 'l Bisbe Morgades hagués de anar á portar la mitra arquebisbal de Burgos, produhía á Catalunya un neguit nacional.

Lo que s' ha treballat, lo que s' ha remogut per part de diocessans y no diocessans del gran Bisbe perquè no hagués d' exir de Catalunya 'l Restaurador de Ripoll, no pot dirse.

Y 'l Sr. Bisbe, mes que ningú. Hem tingut ocasió de veure 'l document en que 'l Bisbe Morgades exposava las rahons fonamentals del prech que feya de que 's dexés sense efecte 'l seu ascens, y assegurám ser una rica página que podria fer de guiatge á tots los sacerdots cridats á nova dignitat. En ell lo bisbe cristiá ofega la veu del seu amor y dels seus lligams ab aquesta terra del seu cor, y discorre sobre 'l nomenament que se li comunicá ab una altesa de pensament y de llenguatge, que á un li sembla llegir la epístola d' un sant Apóstol.

Al gran Bisbe no 'l temptan honors ni dignitats: lo servey de Deu y de la Patria solament lo guían.

Apropósit de las sevas sinceras instancias de aquests días perquè 's revoqués lo nomenament que 'l feya Arquebisbe y 'l duya al cardenalat, contan que un Ministre digué á un respectable home públich de Catalunya que pledejaba á favor de aquella revocació:—*Pero, es esto serio?*

—En lo cap de un Ministre no hi cabía que una persona demanés casi per l' amor de Deu que no 'l pujessen de categoria; no podia comprendre que fos de debó que un bisbe pregués sincerament que no 'l fessen Arquebisbe, que no li oferissen la porpra de Príncep de la Iglesia, que 'l dexessen en sa humilitat, treballant en lo profit cert dels interessos de la Iglesia y de la Patria.

¡Quin bisbe es l' Excm. Morgades! No s' hi enganyá 'l poble catalá que vegé en ell encarnat l' esperit de la raça, y que suara plorava de por que li prenguessen.

En lo munt de cartas y telegramas que de tot Catalunya rebé 'l Sr. Bisbe al esbombarse la noticia del nomenament, no hi havia cap enhorabona que demostrés alegria. Mentres ha durat la por de que no hi hauria remey, al Palau del Ilustre. Prelat acudían á corrúa feta de tots los punts dels bisbats de Vich y de Solsona, y també de fora 'ls bisbats, comissions á suplicarli que no dexés lo seu remat amantíssim, que no marxés de Catalunya. Y no podia exir de son Palau, aquests días, sense que 'ls pobres, sos mes estimats amichs, se li agenollessen als peus, y ab llágrimes als ulls li diguessen:—¡Senyor Bisbe, no 'ns dexe!—

Gracias á Deu, lo neguit s' ha esboyrat. L' Excm. Morgades, lo gran Bisbe y gran patrici de Catalunya, ha pogut lograr que li fos admesa una renuncia que l' esperit d' ambició y de vanitat no comprenen.

Los vigatans no perden al seu Bisbe amadísim, Catalunya conserva al seu patrici eminent.

La santa Basílica de Ripoll tindrà sa restauració acabada, y 'l gran successor d' Oliva veurá tal vegada anarhi á pendre coratge y á demanar benediccions als peus de la gentil Madona als novells restauradors de la Patria que allá tingué son breçol.

Encomaném á Deu que aixís sia. Que 'l gran exemple d' humilitat y de patriotisme donat per l' Excm. Morgades sia abundant en fruyts de regeneració d' aquesta terra, que tant estima. Y 'ls fills de Catalunya, sapigám de correspondre al insigne y exemplar patrici.

En son darrer nombre, que acaba de publicarse, 's despedeix dels seus abonats la excelent revista *La España Regional*.

Es una pèrdua per la causa regionalista. *La España Regional* degué son naxement al generós propòsit de desvetllar y avivar las aspiracions regionalistas no solament á Catalunya, sinó en totas las encontradas espanyolas, ahont pel voler de Deu y pel ministeri de la Historia existeix ben individuat un poble.

Ara—vé á dir la citada revista—que hem vist ja complert nostre propòsit, pleguém lo ram.

Cert es que, des de la aparició de *La España Regional*, l'esperit restaurador de la petita patria, aflamat des de mitjans del segle á Catalunya, es anat á pendre en las regions que anomenám germanas. Gracias al concurs de varis elements, entre aquests també la propaganda de *La España Regional*, Navarra, Basconia, Galicia, y una mica Aragó y Valencia, s' han dexondadas, y per la mediació de sos fills mes ilustres, convidats per Catalunya á las simbólicas festas dels Jochs Florals, s' han donat una abraçada que relligá ara de poch lo President de la «Lliga de Catalunya» y esperám que ha de consolidar y fer fecunda 'l Congrés ínte-regional en projecte.

No obstant, *La España Regional* no pot ser que abandone la lluyta ab son ideal satisfet. Estám encara al començament del camí, y es necessari l' esforç de tots perquè ab temps y constancia arribém á trobar una situació favorable. Altras rahons han d' haver determinat la desaparició del company. No duptám que la principal d' aquestas es la falta de públich, y, consegüentment, la necessitat de sacrificis que á la llarga aclaparan.

Es necessari dirho: Una revista tan important com *La España Regional*, magníficament estampada, barata de preu, y ab un personal de Redacció que tenia al seu cap un escriptor y juriconsult com don Francisco Romaní y Puigdengolas, y en sos rengles hòmens del valer de En Pella y Forgas, d' En Coroleu, d' En Rahola, etc., ab las millors firmas de las demés regions ditas fueristas, no ha pogut trobar condicions de vida. Tan mals aném! *La España Regional*, era una revista que feya pensar, que feya rumiar; y la nostra gent vol distraures y divertir-se. Lo periódich que porta noticias que permeten conversar de tonterías, que explica succehits impressionistas, que dona detalls curiosos,

que publica una galería de criminals célebres, ó una secció d' anécdotas pebrosas... heus aquí 'l plat preferit de la nostra gent. D' aquí la falta de vitalitat de la premsa que solament en cosas serias s' ocupa, y la exuberancia de la premsa noticiara y burlesca. Cert es que fá granar mes ideas un bon article, que quatre no mes llegeixen, que tot un munt de curiositats ó desvergonyiments; però sempre resulta que va ratxós lo qui diverteix á la humanitat, y que ha de multiplicar sos sacrificis lo qui treballa per millorar la condició de sos semblants.

Y axó més que ab ningú resa ab la premsa regionalista: perquè com no pot alhagar cap concupiscencia, ha de refiarse de la adhesió, del desinterés y del pur amor.

A exas dificultats n' hi agregá una altra la particular condició de *La España Regional*. Nascuda, com hem dit, del intent d' agermanar el moviment regionalista de varis pobles espanyols, hagué de redactarse en llengua castellana.

Aquest obstacle la havia de fer caure. No pot ni deu esperar ningú allistar als regionalistas de un pays, si no comença per donar satisfacció al amor que lògicament tenen per primer, al amor de la llengua mare.

Molts han cregut en la possibilitat de propagar en llengua castellana 'l Regionalisme á Catalunya. S' han errat de mitg á mitg. Una amarga experiencia ha ensenyat als honorables redactors de *La España Regional* que 'ls amadors sincers de Catalunya volen tractar de las cosas de la terra ab la llengua de la Patria. *La España Regional* redactada en catalá, hauria vist millor acullits los seus esforços.

Deplorém la desaparició de la notable revista, y esperém que no será axó motiu de que s' quede en vaga la ploma dels qui en ella foren apologistas de la nostra causa.

L' Excm. Sr. Marqués de Comillas ha trobat la verdadera solució del problema social. Així, al menys, s' havia de reconéixer lo passat diumenge assistint á la solemne funció celebrada en lo local del «Patronat del Obrero.»

Al veure la fraternal armonia entre 'ls amos y treballadors allà reunits, reparant la sollicitut d' aquells per aquests, y l' amor d' aquests en-

vers los primers, enterantse de com cada festa aquell local tan espayós s' omple de gent treballadora que allà van á cercar honest esbargiment y bonas ensenyanças, un no podia menys que dirse: Veusaquí trobada la pedra filosofal de la armonía entre 'l capital y 'l treball, per la que tants se captrencan.

Des de que las agitacions obreras han vingut á fer palpar tota la magna importancia del problema de las relacions entre 'ls capitalistes y 'ls treballadors, s' han revelat entre aquells algunas ánimas generosas que han intentat mostrar pràcticament la manera ó de solucionar el problema, ó al menys de traure del camí d' evolució que segueix las cruas asprositats que tanta sanch, llágrimas y miseria costan á uns y altres.

Un d' aquests pochs esperits bondadosos es el Sr. Marqués de Comillas.

Pera realisar lo seu fi no segueix los procediments del célebre fabricant francès M. Harmel. Aquest ha estudiat fonament lo problema dintre de las lleys econòmicas, á la llum però de las doctrinas cristianes, y, creyentse en possessió de solucions obtingudas mediant la ciencia ben entesa, las ha posadas en pràctica en sos establiments y treballa ab contínua activitat per lograr que 'ls demés centres fabrils seguixin lo seu exemple, que, cal reconéxerho, está donant hermosos resultats.

Lo Sr. Marqués de Comillas, ó perque no pensa com l' ilustrat fabricant francès, ó perque entén que 'l conflicte obrer no revesteix ací iguals condicions que á França, se dirigeix al fi mateix que aquell se proposa per altrés vías. Com partint de que la solució del problema consisteix en una cosa sola, en la pràctica de la virtut, de la caritat, ab son exemple, y ab los bells resultats que n' obté, predica la doctrina que pot salvar á las societats dels grans perills que las envoltan.

En las Minas de Aller (Asturias), de tant en tant tenen celebració actes com el que s' verificá diumenge en lo «Patronat del Obrer», d' ací; y gracias á ells y al caritatiu tracte que en los superiors troban, no s' conexas allà 'ls conflictes del socialisme; y quan el Marqués va á visitar las minas, tota la població obrera s' interposa en son camí per alabar-lo y benehir-lo, ab lo títol mes honorífich pera aquell á qui Deu ha confiat las riquesas: «Pare dels pobres.»

Axis també era anomenat diumenge pels treballadors que assistian á la festa del «Patronat del Obrer», institució que deu al Marqués sa existencia, en la que foren sortejats entre 'ls treballadors pares de familia, una caseta situada á Sans, y un moblatge entre 'ls qui ne son caps de casa, una y altre donatiu de son protector. A aquestes sorts hi foren afegidas duas mes de cinquanta duros cada una.

No preteném que axó sia la solució d' un problema tan complicat y compresiu com el de las relacions entre 'ls dos citats factors de la producció, però si assegurám que si aquests exemples se propaguessen, y, sobre tot, si l' esperit dels qui 'ls donan fos compartit pels capitalistes, se trobarían, sense grans treballs y á espatllas de tot conflicte, medis adequats perque entre amos y treballadors hi hagués la armonía que deriva sempre de la pràctica de las doctrinas cristianes.

N. VERDAGUER CALLÍS.

EFEMÉRIDES CATALANES

JANER

Día 1.—1688. En lo monestir de Montserrat mor lo P.^e Fra Joseph Capellades, natural de Martorell. Demostrá sos profonds conexements en la Teología y Sagrades Escripures, en la cátedra y en varies obres que dexá inédites, quals manuscrits foren destruïts per l' incendi en 1811.

Día 2.—1602. L' arquebisbe Primat de les Espanyes D. Joan Terés, fill de Verdú, reuneix en la sua metropolitana Seu de Tarragona, aquell concili en lo que s' acordá l' interressar al rey y al Papa, pera la beatificació de Sant Ignasi de Loyola, una de les glories principals de Catalunya, conforme ho havían sollicitat lo Virrey, lo Concell Municipal de Barcelona y la Diputació catalana.

Día 3.—1663. Felip IV, reconexentne á la fi la justícia ab que s' havia oposat Catalunya á la política del funest comte-duch d' Olivares y com á desagravi de les ofenses inferides al Principat, concedeix als Concellers de Barcelona, lo dret de cubrirse davant lo monarca y real familia á igual que 'ls *grandes d' Espanya*.

Día 4.—1807. Naix á Barcelona D. Baltasar

Saldoni, un dels primers y mes entusiastas promovedors del no lograt encara, establiment de la opera nacional. Fou un excelent professor, un compositor de mérits indiscutibles y un incansable escriptor en ferne avinent lo recort de les il·lustracions musicals d' Espanya ab son *Diccionario de Músicos Españoles*.

Día 5.—1393 La república de Venecia agrahida per haverli dextat copiar nostres sabies lleys marítimes, regala á la ciutat comtal la maquinaria d' un rellotge, qual campana anomenada *seny de les hores* fou fosa en aquesta fetxa. Fou lo primer rellotge públich que hi ha hagut á Espanya, essentne anterior en tres anys al de Sevilla que 'ns disputa semblant gloria.

Día 6.—1275. Mor als 99 anys en lo convent de Santa Catarina, de la present ciutat, Sant Ramon de Penyafort, plé de mérits y virtuts cabdals. Es per demés retraure los títols d' honor que n' obtingué davant la posteritat lo sabi collector de les Decretals, catedràtich de Bolonia, penitencier del Papa Gregori IX y del rey Jaume lo Conqueridor.

Día 7.—1201. Sant Joan de Mata, catalá de origen, estableix en la ribera dreta del Segre y en aquella torre y casa forta cedides per Pere de Bellvis, lo convent d' Aviganya, primer del ordre de la Santíssima Trinitat establert á Espanya.

Día 8.—1888. Als 44 anys d'haver nascut en aqueixa matexa capital, mor lo distingit pintor En Ramon Amado y Bernadet, dexant un bon nombre d' obres bella penyora de son talent d' artista, tant en lo dibuix, com en la composició y en lo color.

Día 9.—1689. Fra Jaume Vidal, fill de Sant Feliu de Llobregat, tramet la sua ànima á Deu. Fou tingut per sos contemporanis per l' home de mes saber que 's comptava en la religió de Sant Benet en aquells días. Mestre en les lengues grega, hebrea y llatina; excelent poeta, expert paleógrafo, diligent cronista, erudit biógrafo y músich entès, ab tot y ésser tants sos mérits, sobrepujava encara mes la sua modestia.

Día 10.—1295. En les Corts celebrades á Barcelona per lo rey En Jaume II dit lo Just, es acordat que en los estats de Catalunya y Mallorca cap empleat sía foraster, sinó enterament tots naturals del respectiu pays.

Día 11.—1832. Accidentalment y de pares catalans naix á Alicant lo malaguanyat Mestre en Gay Saber, En Adolf Blanch y Cortada. Les sues composicions poétiques lo colocan entre los millors poetes del renaxement literari catalá, á la vegada que no faltan d' ell obres que l' acreditan de conciençut historiador, y escrits que l' abonan com á economista defensor de la producció nacional.

Día 12.—1768. Naix á Barcelona l' escultor Joseph Folch y Costa, dexeble de distingits professors y de les escoles de la Llotja d' aquí y de la de l' Academia de Sant Ferrán de Madrid. Conseguí envejable reputació ab les sues obres executades en aquella coronada vila, á Granada y á Mallorca, essentne la mes notable entre totes lo celebrat sepulcre del marquès de la Romana, existent á Palma.

Día 13.—1566. Se celebra ab lluminaries y solemne professó, la inauguració del actual convent dels Angels de religioses de Sant Domingo, essentne continuació del que fins á les hores havia estat instituit en les afores del portal de Sant Daniel, memorable per les prédiques de aquella noble matrona barcelonina tan sabia com piadosa, anomenada Isabel de Tosa. En efecte, explicava la divina paraula als fidels aquesta insigne dama, sovint des de la trona de la iglesia de dit convent y alguna volta des de la de la Seu, com posteriorment fentne altre tant entre los juheus de Roma, conseguí la conversió de molts.

Día 14.—1778 Acaba sos días en sa patria nadiua, Mataró, l' exemplarissim prevere beneficiat de la parroquia de Santa Maria d' aquella ciutat, Mossen Llorens Campllonch. Totes les virtuts que n' atresora un ànima justa, les posseí ab tal abundó que al morir, lo poble cregué que n' havia conseguida la santedat.

CAP D' ANY

AL EMINENT ESCRIPTOR EN JOAN FASTENRATH.

No: ab l' any finat no es morta la santa independència
que d' afront m' ha lliurat:
com ahí adalerada jo 'm sento la consciència
per tot lo bell y honrat.

Any nou, ¡benehit sías! ¿Podrías dur mancaça
de vida al honor meu?
¿Serás vil per colltórcer la flor de ma esperança
que vol mirar á Deu?

¿Covas monstres de dupte per mí? Si 'm guardas penes,
¿ma fé no 'n vencerá?
La sanch de bona raça que corra per mes venes
¿podrías axorcá?

Agemollat te 'n prego, Any que 'l nou sol corona:
no 'm faças mancament;
vúllam digne de viure; á ma existencia dona
més virior de creyent.

Fés que mos ulls admiren, en terra y mar immensa,
divina resplendor,
lliuram lo cor y 'ls llavis de superbiosa ofensa
al Centre del Amor.

No asseques de mon ánima aquesta gran dolcesa
del creure y l' esperar.
La ingratitut ¡que tristal ¡Que horrible la orfanesa
sentint fam d' estimar.

Veure les ossamentes dels árbrers despullades,
y creure etern llur doll
Sentir de la tempesta les udolants ratxades,
y no pensá en lo soll

Mirar l' Hivern que atía nevada matinera
agromollantla arreu,
y no esperá en tornada de gaya Primavera
beguent aygua de neu!

Soptar la negra fosca ja al trench de matinada
per ofegar la llum!
Llanguir y corsecarse la flor tot just badada,
perdent coló y perfúm!

Dintre clars ulls, que avivan tendresas, espíarhi
guspireig infernal!
En la paraula humana lo deix sempre escoltarhi
del esperit del mal!

Arreu soptá' esglayosa fatalitat que dempna
la humanitat á mort,
y respirar sens trevas lo baf d' una condempna
que no mereix conhort!...

¡Ah, nó! Tu no has de durme, Any nou, eix miserable
rebroll de mal etern!
Anyada de Deu pura serás, y no any del diable
que va agrandint l' infern.

Mon pit bat ab fermesa de soldat vell; ma testa
no acota vent impur;
les mes desamparades virtuts més goigs de festa
á ma casa han de dur.

Quan l' hivernada fible, les hi obriré la porta
pera rébren llur bes,
y vora la llar dolça, que l' ánima aconhorta,
aconhortármhi més.

Me daliré en llur rostre que enrogirá la ardencia
del flamejar ditzós,
y gustaré, fonentme en llurs dictats, la essencia
de tot lo venturós.

Y 's sentirá per elles la meva llar segura
contra infamants perills,
al veure refermarshi la angelical ventura
de la esposa y dels fills.

L' esperit dels qui foren s' enjoyará mirantnos
arracerats de cor,
y 'ns somriurán llurs ombres amigues, contemplantnos
fidels al seu amor.

Si axis l' Hivern dolceja, la Primavera pía
¿per mí qué no será?
¿Cóm pot desamorármén la mágica alegría
de florí y verdejá?

Cada brot sa rialleta m' envía; les poncelles,
moguent llur caparró,
atrauen ma mirada als nius de les aucelles
acotxats de verdó.

Les fonts acorriolantse al riu, que se n' anyora,
cantejan gayament;
lo ventijol, que vola d' ací-d'allá, no plora:
riu amorosament.

Prats y vergers s' ubriagan de perlejant rosada:
ubriaguesa gentil
que en erolars de terra lluhir fá una estrellada
soleyantlos l' Abril.

¿Podrá l' Estiu renáixer ingrát ab mare tendra
que 'l posa en mon tan bell?
No: hi viurá aquella vida d' amor que amor engendra,
y jo hi viuré com ell.

Resseguiré ses gestes rumboeses; en ses glories
nodriré l' esperit,
contemplant en la espléndida cohort de ses victories
les d' un Deu infinit.

Blavor immensa y nítida del cel, grandiosa fada
que 'm té robat lo cor;
boscuries en qual ombra folguejan aucellada
y remat belador;

Rechs vorejats d' arbreda, camps rossejants d' espigues,
alegroys dels aucells,
pausada fumarel-la que trauen les artigues
covant amors novells;

Fruyterars aromosos de colorayna encesa
en fosquejant verdor
¡que bé me la heu tinguda vostra galán promesa
de quan erau en flor!

Emmorenida Segá brandant la fals ayrosa
que 'l sol fá espuñejá,
la era per tú ab faldada de garbas ¡qué ditzosa
al escórrershi 'l grál!

Més enllá la Verema de pámpols coronada,
llavi rosat y ull viu,
cantant les tardanies de la terra agradada
encara del Estiu.

Del home que la estima de cor jamay se 'n cansa:
sembrém á raig, sembrém!
Si en la bondat divina s' arrela la Esperança,
á dolls aplegarém.

A tants esclats de vida, Any nou, gentil resposta
fà l'esperit creient.

De la Fé que l'embauma y enllà-d'allà l'acosta
jo te'n faig sacrament.

Sí; jo't juro servir-la nit y jorn per guardarme
de vil desllealtat;
jo't juro que en les lluytes del mon sabrà guiarme
com penó al vell soldat.

Tú afinarás un día, Any nou: la teva estrella
se fondrà en negra nit,
mes ab ta mort segura no pot morir-se ella
que té un viure infinit.

JOAQUIM RIERA Y BERTRAN.

LO DINAR DE MORTS

La vall de Ribas, la pintoresca vall del Fres-ser que conserva encara sa parla catalana antiga tan escayenta y suau, guarda ensemps, com preuadas reliquias, antigas costums dignas de tota llohança, tan antigas que tenen son gènesis ó breçol en los primers segles de la era cristiana.

Tal es lo dinar de morts.

En aquest segle tot lo que té un tint de religiós y tradicional, respectat per la má destructora de tantas generacions com un sagrat depòsit, se llança á racó, com inservibles antigualles que s'oposan al modern progrés.

Havém arribat á un temps en que l'aymador de las tradicions patrias ha de buscarlas ab greus afanys en las casas de pagés acomodadas, per-que ciutats, vilas y pobles las han desterrat de sas llars.

Y tornám al dinar de morts. Tinguí 'l gust de péndrehi part en una rica casa de pagés de dita vall.

Havía mort l'amo, com anomenan ab molt respecte al cap de casa, des de la esposa fins al darrer baylet.

Acabats los funerals, los sacerdots y parents, vinguts molts d'ells de tres y quatre horas lluny, tornaren ab pas grave y majestuós á la casa mortuoria; y allí, á la llinda mateix de la porta, lo sacerdot encarregat del parlament de gracias las doná ab breus y sentidas frases als assistents al acte fúnebre religiós.

Llavors pujarem á una sala gran de la casa y 'm sorprengué de veras lo parament de taula tan humil com may n'hagués vist. Hi havia

plats que allí s'anomenan de pagés, sense barnissar, culleras y forquillas de boix y tres ó quatre porronas de vidre vert, plenas de ví. Era, en veritat, un servey de taula tan lóbrech y trist com lóbrech y trist era 'l cor dels membres de la familia. No es que la casa no pogués lluhir altre servey, sinó luxós y de moda, rich; però aquest era 'l costúm quan moria alguna persona de la casa, segons vaig desxifrar després.

Matan comunment un xay ó moltó, segons lo nombre de convidats que hi concorren.

Lo sacerdot més parent ó amich de la casa doná la senyal de que tothom se posés á taula y per dissort m'escaygué d'haverme de posar en mitg de dos donas voluminosas, fenomenals que per cert las hi esqueya en grau superlatiu lo nom de mestressas de bona casa.

Denarit jo de naturalesa y encaxonat en mitg d'ellas com arengada al barril (puix la taula no era prou capaç per quaranta convidats) ni podia solsament estossegar perque 'm mancava espay pels costats. Si ma desgracia hagués sigut tanta que m'esdevingués un estornut, ó 'm faig malbé ó no pot explotar. ¡Quin apreto era aquell, lectors, Deu vos ne guard!

Previa benedicció de taula, com es costúm entre bons cristians, començá 'l dinar.

Mas colossals companyas en tres ó quatre dentalladas se despatxavan, però jo havia d'esperar que la una mossada arribés al pahidor per fer lloch al altra; tal era la opressió de mon cos.

Bé ho degué observar una d'exas bonas mestressas que á mitján diná 'm digué:

—Sembla que V. no té gayre gana.

—Es axí mateix—li respenguí, y pensava quina gana he de tenir si 'm sobra carn pels costats?

Quan eran servits los darrers plats vaig notar ab no poca sorpresa que no havia vist á taula ni un sol pollastre, sent axís que no hi ha festa ni festeta en casa de pagés que no surten á relleuhir á taula.

Me semblá extrany, anormal aytal fet, y 'm vaig atrevir á preguntarho á una de las començalas del costat que cada vegada 'm feya posar mes estret.

—Voldria tenir la bondat, senyora, d'explicarme una cosa que acaba de despertar ma curiositat?—

—Ab molt gust, senyor.—

—M' ha causat extranyesa que, essent aquesta casa tan ben acomodada, no 's servesca á taula cap pessa d' avirám.—

—Es que no es costúm en un dinar de morts y 's creuria profanar la tradició aquesta de nostres antepassats.—

—¿Y com es que 's posen á taula culleras y forquillas de boix?—

—Es un dinar de dol; y per aquest motiu tot lo que V. veurá á taula respira tristor.—

No 'n volguí saber més; però 'm xocá sobremanera.

Donadas las gracias al Senyor pel sacerdot que presidia, nos axecarem sens moure 'ns del costat de la taula y alguns dels començals tanca- ren los porticons de las finestras quedant casi á las foscas. Llavors, lo mateix sacerdot distribuí candelas encesas entre 'ls circumstants, donant á la sala del convit un aspecte funerari.

Tot seguit se cantaren tres responsoris en sufragi de l' ànima del mort. Acabats, s' apagaren las candelas y s' obriren altra vegada las finestras.

Una de las criadas de casa doná á cada un dels concorrents una oferta, pá de unas dos lliuras aproximadament.

Véus aquí, lectors, lo dinar de morts, del que 'n vaig sortir agradablement sorprés, però terriblement magolat de mas companyas de taula.

P. SAFONT.

MOVIMENT REGIONALISTA

Lo diari d' aquesta ciutat *El Noticiero Universal* en dos articles que publicá 'ls dias 31 del passat desembre y primer del corrent, titolats respectivament *El año que muere y El año que nace*, s' ocupa llargament de las manifestacions regionalistas. En lo primer dels articles citats, després de donar compte de las agitacions hagudas á Galicia, Navarra, las Provincias Bascongadas y fins dels incidents á que doná lloch aquí la festa dels Jochs Florals, diu: «que las provincias no van contra la unitat que á tots beneficia, van contra 'ls governants desafortunats, claman contra 'l centralisme absorbent de la administració pública, y si alguna autonomia desitjan, es la autonomia de qui demana que li sian deslligadas las mans pera menjar y 'ls peus pera no perdre l'habit de caminar. Així quan se sente demanar descentralisació, ningú s' espante; quan se sente demanar pera totas lo régimen de las

Provincias Bascas, apoyém tots ab decisió y ardiment, pelició tan lligítima.»

En lo segón, després d' afirmar que «hem discutit á Deu y ja tornám á reverenciarlo, encara que la vanitat amaga externament nostra devoció» y «hem preterit la patria en alas de quiméricas ideas de cosmopolitisme, y vením y cayém en atávichs amors á la patria petita,» formula 'l programa de lo que s' hauria de fer á Espanya y no 's realisarà en l' any que començám, posant en primer térme lo següent: «Demandar que las regións, acondicionadas per ferho, pogan concertar ab lo Tresor lo pago de llur tributació per tots los conceptes existents y que pogan existir. De aquesta manera 's recaudaria mes y millor gastanhi menys; se farien enllá 'ls entrebanchs que oprimexen al contribuent y no beneficían al Estat. L' exemple de las Provincias Vasch-Navarras, ha d' impulsar á totas á cercar semblant vida próspera. Lo ministre de Hisenda trobaria millor lo suspirat superavit; acabarian los monopolis, los arrendaments, las explotacions per l' endossament del fisch, y 'ls pobles estarian en lo cas de fer carreteras, axecar escolas, construir hospitals, axamplar llurs térmens, axugar llurs déficits y amortisar los deutes.»

En la Estampa de nostre setmanari ha sigut imprés, en un fascicle, 'l discurs llegit pel president del «Centre Escolar Catalanista», D. Narcís Fuster y Domingo, en la sessió inaugural del Centre.

Entre 'ls nombrosos telegramas enviats al Excm. Sr. Bisbe de Vich, després de la bona nova de la revocació de son nomenament, figuran los següents:

«La Unió Catalanista, atenent als futurs destins de Catalunya, agraheix viril abnegació de Vossencia y felicitantse per tal acte, en nom dels interessos que representa, felicita també á sos diocesans.—President, *Permanyer*.»

«Al saber que nostra patria no 's veurá privada de un de sos mes constants defensors, La Lliga de Catalunya felicita á Vossencia, á Vich y á tota Catalunya.—President, *Suñol*.»

«Consistori Jochs Florals felicita á Catalunya congratulantse de que 's quede en ella pera bé del poble lo gran restaurador de sa cultura.—President, *Balari*.—Secretari *Rocamora*.»

«Associació Propaganda Catalanista felicita á tota la Patria Catalana avuy alegrada per poguer retindre en son sí á son preclar y estimat fill Morgades.—President, *Fonolleda*.»

Traduhim del *Boletín Eclesiástico* del Bisbat de Vich: «Terminat ja 'l volúm segón del Episcopologi de Vich, escrit pel Degá Moncada, y proxim á ésser repartit, pera adicionarlo en lo que sia necessari y completarlo fins á nostres temps, es necessari aplegar totas las

notícies que puguin ser útils, regirant los arxius de las Parroquias de tot lo Bisbat. Al efecte, á més del Senyor Canonge D. Jaume Collell, encarregat de la publicació de la *Biblioteca Histórica* del Bisbat de Vich, autorisám als Rnts. D. Joan Segura, D. Ramón Corbella, Dr. D. Ignasi Torradeflot y D. Antoni Vila, pera que puguin visitar tots los arxius de las Parroquias, pendre notas, formar inventaris, classificar los documents, etc. etc., ab tot lo demés que cregan necessari, ja pera adquirir las sobreditas notícies, ja també pera posar en lo degut estat los esmentats Arxius, y tenir en lo de la Mensa Episcopal un catàlech general de tots los documents importants escampats arreu per lo Bisbat.

Los Rnts. Senyors Rectors, donchs, facilitarán als senyors á dalt esmentats aquest treball que 'ls donará á conéixer lo tresor que tal volta possehecan, y contribuirán al bon éxit de la empresa que tanta gloriá ha de donar á Deu y á la Iglesia d' Ausona. Sens Nostre exprés permís no 's treurá cap document del poder del Párraco ó Regent de la Parroquia.—Vich, 27 de desembre de 1893. *Lo Bisbe*.

Segons notícies, próximament nos cabrá la satisfacció de tenir á Canet de Mar un bon company, que com nosaltres vé á sostenir las salvadoras doctrinas del *Pro aris et focis*. Sembla que 'l nou amic portará 'l títol de «La Costa de Llevant» y será redactat per personas que gosin en lo camp catalanista de merescuda estima.

En la vigília de Nadal fou inaugurat á Blanes lo teatre particular de la Societat «Primer Cassino» ab una festa literari musical, en la que fou concedida la major part á las lletres catalanas. Lo discurs de fondo obra de don Joan Ribas fou també catalá.

Tením la satisfacció de anunciar als nostres abonats que l' ilustre y estimat catalá de França, En Justí Pepratx, está acabant una traducció al francés del nou llibre de Mossen Verdaguer «Lo Roser de tot l' any.»

També 'l sabi P. Benedicti, Fr. Segimón Bouska, está acabant la traducció al idioma txech, de «Lo Somni de Sant Joan.»

L' ÀNIMA Á JESÚS

AL RESTAURADOR DE LA MÍSTICA CATALANA MOSSEN JACINTO VERDAGUER

Viure ab Vos, Jesús, es viure,
viure sens Vos, es morir.

J. VERDAGUER.

¡Oh Jesús! vostra veu amorosida
m' ha entrat dintre 'l meu cor,
y sense Vos ¿que fora de ma vida?
¿Que fora lo meu cor sens vostra amor?

Pensant en vostra ausencia sempre ploro,
trobantme lluny de Vos sols puch plorar,
Jesús sou mon Amor, sens vos m' anyoro
y á un altre amor mon cor no pot aymar.

L' amor es vida y ma existencia acaba,
es vida l' anyorança y es amor,
de l' Amor la meva ánima es esclava;
l' amor la mata y sens amor se mor.

L' escalf de vostres llavis me cativa,
sa besada de foch no puch sofrir,
al ser dintre 'l meu cor l' amor m' aviva
y al sentirlo no puch sinó morir.

Ma existencia daría per mirarvos,
com vos miran los rossos serafins;
morir no 'm fora res, sols pera aymarvos,
poguent de vostre cor fer niu á dins.

Llavors de vostra amor ubriagada,
dormiria damunt de vostre cor,
y batrian dos cors á la vegada
als dolços besos d' un mateix amor.

F. DE P. GIRBAU Y CASTELLÀ.

LO REGIONALISME EN LA PREMSA

COSAS ASSENYALADAS

—LA TRADICIÓ CATALANA. Barcelona, 15 de desembre: *Lo quadro d' en Llimona*. Notable crítica de la tela mes discutida del nomenat pintor. Parla del judici que 'n feu en *La Veu de Catalunya* lo redactor J. C. y R. y 'l treba just é imparcial.

Música religiosa, per Un Organista de Secá. Article plé de bon sentit que revela una má sumament experta. Escateix las opinions vertidas pel Sr. Vives, á qui va endregat l' article, en las planas de *La Veu de Catalunya*.

—EL LABRIEGO. Vilafranca del Panadés, 31 de desembre: *Bodas de plata*. Relació de las celebradas lo día 26 del passat desembre, pel digníssim Sr. Rector de Santa María de Vilafranca y Degá del Panadés, Rnt. Dr. D. Pere Garriga y Corbella.

—LO CATALANISTA. Sabadell, 31 de desembre: *Causas que motivan la celebració de tractats de comerç y medis d' evitarlos*. Extracte de la conferencia que sobre aquest tema doná en lo «Centre Catalá» de Sabadell, D. Antoni de P. Capmany.

Lo Romani, per Jacinto Verdaguer, Pvre. Poesia transcrita del llibre «La fugida á Egipte».

—EGARA. Tarrassa, 31 de desembre: *Passém revista*, per Jach Phores. Passa revista als partits politichs d' Espanya y fá veure com d' ells son destriadas las aspiracions regionalistas.

—LA RENAIXENSA. Barcelona, 31 de desembre: *La*

tradició de Santa Coloma á Catalunya, per Francisco de P. Capella.

—L' Olorí. Olot, 31 de desembre: *Bibliografias*. Judici crítich de *Maria de Montpeller*, de D. Joseph M. Valls y Vicens, y de «La fugida á Egipte» de Mossen Verdaguer.

—Lo SOMATENT. Reus, 31 de desembre: *La agricultura y la gran reunió de Bilbao*, per V. Article en que alaba que 'ls agricultors hajan anat á Bilbao y 's lamenta de la soletat en que 's veu la agricultura quan nenessita de la classe industrial, recomanant la unió lleal y franca de las duas.

—LAS CUATRE BARRAS. Vilafranca del Panadés, 31 de desembre: *Missatge*, per F. Clascar. Poesia dedicada al Rnt. Dr. D. Pere Garriga, Rector de Santa Maria de Vilafranca, y llegida en la solemne vetllada que li dedicá la Joventut Catòlica d'aquella vila en celebració del 25 aniversari de sa primera missa.

—LA VANGUARDIA. Barcelona, 1 de janer. *Algo de la literatura en 1893*, per Frederich Rahola. Notas generals sobre 'l moviment literari, extenentse en apreciar los mérits de la catalana, que, diu, se n' ha duyt l' any passat la palma en materia de poesia.

Ballet popular catalá, per Fr. Alió. Contradança que forma part del segón tomo de «cançons» próxim á ser publicat pel distingit mestre.

—DIARIO DE BARCELONA. Barcelona, 3 de Janer: *El arte del bordado*, per Francisco Miquel y Badia. Article d'interés per la historia del art regional en la materia citada en lo títol.

—LA VELADA. Barcelona, 6 de janer: *Viaje á las Baleares, Menorca y Cabrera*, per M. Gaston Vuillier, traduït del francès per C. V. de V. Acompanya á dit article una vista de la porta románica d' Alcudia, y altra del castell de Sant Felip que está á la entrada del port de Mahó.

DIETARI DEL PRINCIPAT

Janer.—Dia 1.

En lo Palau Episcopal de Vich es rebut un telégramma del Senyor Nunci de S. S. dihent al Excm. é Ilm. Dr. D. Joseph Morgades, Bisbe d' aquella diócessis, nombrat Arquebisbe de Burgos, que quedavan satisfets sos desitgs ab la revocació del dit nombrament.

La població de Vich, enterada de la noticia acut en massa al Palau fent al gran Bisbe commovedoras demostracions d' alegria y agraïment.

En la taula d' anuncis de la nostra Seu hi ha fixat un edicte convocant á oposició pera la canongia que dexa vacant la mort del Il·ltre. Sr. Dr. D. Joseph Tintorer; consistint los exercicis en una disertació llatina d' una

hora sobre punt lliurement escullit en los quatre Llibres del Mestre de las Sentencias; defensarse de dos arguments en llengua llatina y en forma silogística, de mitja hora quiscún; proposar, en la llengua y forma dessusditas, dos arguments, quiscún de mitja hora de durada, pronunciar una Homilia, d' una hora, sobre un capítol dels Sants Evangelis, y fer una explicació de cátedra, de 45 minuts, sobre tema escullit entre tres que la sort n' hi designe.

Lo Ministre d' Hisenda autorisa al Ajuntament de aquesta ciutat per pagar ab diner l' impost del timbre sobre las láminas de las obligaciones del empréstit municipal.

Personas arribadas ab lo tren del Nort han dit que 'ls pichs del Montserrat son tots nevats. L' ayre sí que tot avuy corra es bon testimoni de que deuen ser blanchs molts caps de serra.

Es conduït á la Parroquia de la Concepció, y de aquesta á la estació de França, per ésser trasladat á Vilafranca del Panadés, lo cadáver de D. Francisco Torras y Gomar, pare del distingit escriptor regionalista y zelós sacerdot, Rnt. Dr. D. Joseph Torras y Bages. En lo nombrós acompanyament s' hi distingían los M. I. canonges Drs. Estalella y Cortés; Dr. D. Joseph Balari y Jovany, president del nou Consistori dels Jochs Florals; D. Antoni Sunyol, president de la Lliga de Catalunya; D. Plácit Aguiló; D. Enrich Vidal de Valenciano; D. Emili Pascual; D. Manuel Guasch, de la «Academia» de lluisos de Sta. Agna; D. Pere Bolet de la «Centre Catalá» de Vilafranca; etc., etc.; LA VEU DE CATALUNYA hi era representada per nostre Director.

Al Cel sia l' ànima del difunt y Deu sia servit d' enviar un bon consol al fill afligidíssim.

Pren possessió de l' Alcaldia de nostra ciutat, don Joseph Collaso y Gil, nombrat alcalde per Real Orde del 22 de desembre passat.

La premsa diaria d' aquesta ciutat dona compte de la recepció feta en la Real Academia de Medicina y Cirugia de Barcelona al nou académich Dr. D. Rafel Comenge. Aquest tractá, en son discurs d' entrada, de la Medicina á Catalunya en lo curs de la historia. Al trobarse en la edat mitjana dedicá un recort á la escola de Vich, fundada en lo segle ix, en la que un Papa fou dexeble del gran bisbe vigatà Ottó. Parlant dels temps moderns, retragué á Pere Virgili, Pere Castelló y Pere Mata, dihent que en aquesta época, gracias á la iniciativa catalana, la Medicina espanyola se posá al nivell de las mes avançadas del mon.

Lo Dr. Rodriguez Mendez, contestant á aquest discurs, afirmá que no hi ha hagut medicina propiament catalana, á pesar de que las eminencias mélicas de

Catalunya en lo segle XVIII teníen la ciencia y demás dets necessaris per donarli vida. Parlant del segle actual, feu una apologia del philosoph Balmes, pel criteri que exposá referent á las ciencias d' investigació.

Dia 2.

Ha quedat definitivament constituït lo nou Ajuntament. Transcrivim la distribució de càrrechs, puix sabem quan d'interés es devegades possehir un document que la consigne:

Tinent d'Alcalde primer, don Joseph Grieria, per 37 vots; Id. segon, don Frederich Schwartz, per 37 vots; Id. tercer, don Conrat Monner, per 35 vots; Id. quart, don Pau Despax, per 35 vots; Id. quint, don Joseph A. Trias, per 34 vots; Id. sisé, don Francisco Vivó, per 38 vots; Id. seté, don Francesch de P. Nebot, per 38 vots; Id. vuyté, don Alexandre de Rich, per 37 vots; Id. nové, don Joan Amat, per 39 vots; Id. desé, don Joseph Batllori, per 35 vots.

Sindichs, don Joseph Maria Rufart y don Narcís Buxó, per 35 y 38 respectivament.

Dits tinents d'alcalde s'han encarregat dels districtes en la forma següent:

Hospital, senyor Grieria; Concepció, senyor Monner; Institut, senyor Schwartz; Audiencia, senyor Despax; Llotja, senyor Vivó; Born, senyor Amat; Dressanas, senyor Trias; Born, senyor Rich; Hostafranchs, senyor Batllori; y Universitat, senyor Nebot.

Forman las comissions permanents los senyors següents:

Hisenda.—Senyors Monner, Canadell, Folch, Batllori, Bertrán, Heredia, Galindo, Roca Fuster, Passarell, Vivó, Amat, Rovira, Fita, Roca y Roca, Furnó y Camprodón.

Governació.—Senyors Schwartz, Comas y Argemí, Blanch (don Jaume), Nebot, Ribalta, Mirambell, Guerrero, Ciurana, Rosés, Rufart, Gassó, Massó, Monfredi (don Joan), Bonay y Blanch (don Joseph).

Foment.—Senyors Grieria, Martorell, Martí Gofau, Nadal, Rius y Badía, Fàbregas, Comorera, Rich, Travé, Ravetllat, Vigó, Buxó, Trias, Monfredi (don Joseph), Gualdo y Despax.

Ensanxe.—Senyors Rius y Badía, Travé, Grieria, Trias y Buxó.

Personal.—Senyors Canadell, Vivó, Travé, Mirambell, Passarell y Rich.

Consums.—Senyors Vivó, Amat, Ciurana, Travé, Monfredi (J.), Rius y Badía y Comas Argemir.

Excorxadors.—Senyors Vivó, Nadal, Rich, Rovira y Heredia.

Biblioteques, Museus y Exposicions.—Senyors Monfredi (don Joseph), Folch, Schwartz, Passarell, Heredia, Fita, Travé, Guerrero, Rich, Rufart y Fàbregas.

Asils municipals.—Senyors Blanch, Gualdo, Bertrán Massó, Furnó, Rosés, Guerrero, Travé, Roca Fuster, Nebot, Monfredi (J. de la C.), y Galindo.

Publicació de documents importants del Arxiu.—Senyors Schwartz y Monfredi (don J. H.)

Inspecció de gastos menors.—Senyor Fita; suplent, senyor Ravetllat.

Delegacions.—Palau de Justicia, senyors Monfredi (J. H.) y Mirambell; Liceo Filarmónich barceloní, senyors Comorera y Mirambell.

Rech Condal.—Senyors Despax, Nebot, Monfredi (Joan de la C.)

Causa pia de Vilana Bertrán y Cementiris.—Senyors Grieria, Vivó y Martorell.

Obras del Port.—Senyors Martí Gofau y Ribalta.

Fincas del Estat.—Senyors Monfredi (don Joan) y Bertrán (suplent).

Riquesa territorial.—Senyors Heredia, Nadal, Travé y Passarell.

Restauració del Monastir de Montserrat.—Senyors Despax y Rich

Monjas arrepentidas.—Senyor Rovira.

Infants Orfans.—Senyors Nadal y Mirambell.

Casa de Misericordia.—Senyors Passarell y Comas Argemir.

Junta local de primera ensenyança.—Senyor Massó.

Patronat del Asil Durán.—Senyors Massó y Blanch (don Jaume).

Junta de presons.—Senyor Alcalde.

Per telégrama rebut de Zaragoza s'ha sabut que ha sigut agafat l'anarquista Jaume Salvador, aragonés, qui s'ha confessat autor del atentat del Liceu. La noticia ha corregut per nostra ciutat causant verdadera sensació. Al anarlo á agafar volgué suicidarse, mes la bala li entrá pel costat dret dexantlo encara ab vida pera poder donar las declaracions propias del cas.

Dia 3

Se té noticia d'haver sigut robada la iglesia parroquial de Albi (Tarragona). Los lladres, que s'endugueren tot lo de valor que hi havia en la iglesia, no han sigut descoberts.

Surten de Barcelona cap á Zaragoza lo jutge especial Sr. Garcia Domenech y'l fiscal de S. M. á fi de pendre declaració al anarquista Jaume Salvador, agravat per la ferida que's produhi al ésser detingut.

La Congregació de la Immaculada y Sant Lluís Gonzaga, establerta en la iglesia del Sagrat Cor, ha celebrat una sessió extraordinaria á llahor dels eminents astrònoms jesuitas P. P. Faura y Algué.

Los diaris d'aquesta ciutat donan compte de que, segons noticias de Lleyda, fan pochs días se constituí á Londres una societat de bankers inglesos, en la que també figura una respectable casa de banca de

Barcelona, ab lo fi d' encarregar-se de la construcció del ferro-carril del Noguera Pallaresa.

Després de llarga y penosa malaltia ha entregat son ànima á Deu lo virtuós sacerdot, Rvnt. D. Salvador Molins, degá dels beneficiats de nostra Seu.

Deu haja premiat sos mérits.

Dià 4

Los senadors y diputats per aquesta provincia han visitat al Governador Sr. Larroca, felicitantlo per l' éxit de la campanya realisada per descobrir los autors del atentat del Liceu.

Se reunexen en lo Foment del Treball Nacional un gran nombre de representants d' associacions econòmiques y d' interessos del pays á fi de tractar del *modus vivendi* concertat ab França. Hi hagué complerta uniformitat respecte de la necessitat d' enviar als poders publichs una protesta y d' interessar als representants del pays en las Corts y als quefes de tots los partits perque apoyen la instancia dels representants de la producció nacional.

Llegit pel secretari del Foment lo projecte de protesta que redactaren los senyors Sellarés, Bertran de Amat, Nicolau y Espinós, fou aprovat. Mes lo Sr. Alsina, representant de la Lliga de Catalunya, lo representant del Colegi del Art Major de la Seda y diferents altres delegats, fent notar ab insistencia que no 's tracta de cap excisió, manifestaren que no firmarien la protesta aprovada per creure que está redactada en térmens massa poch enérgichs.

Avuy á las 9 del vespre, la secció de Bellas Arts del Ateneu Barcelonés s' ha reunit á fi de acordar los preparatius necessaris pera la exposició que dit Ateneu té intenció de celebrar. Dita exposició consistirà en donar á conèixer lo Llibre y Tipografia Catalans, considerats artística y científicament.

Ha fet un fret rigurós. Tot lo dia han sigut glassats los primays d' aygua en las parts bagas. Lo Montseny continua cobert de neu. També se 'n veuen totas clappissadas las serras que enrondan la Plana de Vich.

LLIBRES REBUTS

Catálogo de los moluscos fósiles pliocenos de Cataluña, por el Canónigo Dr. D. Jaime Almera, Pbro. y D. Arturo Bofill y Poch.

La constitució geològica de Catalunya fou estudiada des de fá molts anys per los renombrats geólechs

Pratt, Lyell, Toschi, Vezian, Llobet, Bauzá, y modernament per Carez, L. M. Vidal, Maureta y Thos. Mes cap de aquests reculli datos suficientes pera la determinació de la etat de las capas geològicas dels voltants de Barcelona.

Aquesta gloria pertany al Canonge de nostra Seu, Dr. Almera y al Sr. Bofill, quins ab un zel y paciència que admiran, des de fá *catorze anys* están recorrent las encontradas de nostra provincia, fent observacions, estudiant los terrenos y recullint fòssils, planas en las que llegexen lo que fou nostra aymada Catalunya en las passadas épocas, com en los fulls de pergami llegeix l' historiador nostras glorias.

Immens es lo material recullit ab aquests catorze anys de fadigas, verdadera riqueza que acumulada en las vitrinas del Museu de nostre Seminari Conciliar es l' admiració dels renombrats geólechs extrangers que 'l visitan á fi de estudiar la fisonomia especial no sols de la fauna de las capas terciarias inferiors del mioceno, sinó de la fauna y flora de totas las altrás.

Aquesta fisonomia que distingeix als fòssils trobats aquí en Catalunya dels de altrás regions, ha mogut als citats autors ó fer un estudi especial sobre 'ls matexos, havent publicat ja las monografias dels *Strombidæ*, y dels *Cancellaridæ*, y la dels *Muricidæ*.

Peró veyent los es del tot impossible acabar lo començat, atés l' infinit nombre d' especies trobadas, han publicat lo catálech de las pliocenas á fi de dèxar una guia als qui vulguessen continuar lo seu treball.

Aquest «Catálogo» conté 525 especies, sens contar las varietats; y ab ell se prova de una manera irrefutable no sols la existencia del plioceno en nostre Principat, en contra de las opinions presentadas per uns y pera aniquilament dels duptes posats per altres, sinó que per medi d' ell se veu que existeix la serie complerta de aquests terrenos tal com se troba en las localitats que podriam anomenar clàssicas del litoral Mediterrà.

Es además aquest «Catálogo» una verdadera guia que no pot dèxar de consultar qui vulga estudiar la constitució geològica de nostre sol, puix en ell, á mes de la classificació dels fòssils per géneros, familias, especies y varietats, se cita la obra ú obras ahont aquests están descrits y la localitat ahont podrà trobarlos, lo qual es adelantar molt camí als aficionats á aquesta ciencia.

Fora de desitjar que 'ls Srs. Almera y Bofill anessen publicant catálechs com lo present, mes que pera donar á conèixer la nombrosa varietat d' especies per ells recullidas ab catorze anys de fadigas en las capas geològicas de nostra Catalunya y especialment de la provincia de Barcelona, pera dèxar lo camí trillat á sos successors, que es difícil sigan de la matexa fusta que ells.

N. FONT Y SAGÜE.